Ч. 193 (14.090). Львів, вівторок 23. липня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504-060. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Четвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-25. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед Луговим Святом.

80% ЗАЛІЗНИЧА ЗНИЖКА НА ЮВИЛЕЙНЕ ЛУГОВЕ СВЯТО 4. СЕРПНЯ Ц. Р.

КОМУНІКАТ.

„Великий Лут“ поробив заходи, щоб одержати залізничу знижку 80% на їзду учасників на Лугове Свято у Львові. Виїзд до Львова мав би бути в суботу 3-го серпня або в неділю рано 4. серпня, поворот до дому в неділю 4. серпня, або в понеділок чи вівторок 6. серпня.

Маємо запевнення, що таку знижку одержимо з Міністерства комунікації. Перед розісланням знижок мусимо предложити спис осіб котрі користуються знижками і знижки виповнити. Тому взиваємо всіх, що хочуть приїхати на Лугове Свято і хотять користати із залізничої 80% знижки, щоб якнайскорше прислали нам реєстр усіх тих, які їдуть на Лугове Свято. Має бути подане: **імя, назвище і стація, з якої мають відїздити**, а дальше на чию адресу знижки вислати.

Крім цих даних голови „Лугів“ мають нам подати, коли учасники Свята приїдуть до Львова, щоби для них приготовити нічліг, кілько луговиків їде в одностроях, кілько без одностроїв, кілько вправляючих і кілько невправляючих. Реєстри тих, що хотять їхати не знижку, просимо подати негайно.

Заразом звертаємося з проханням до всіх, що прочитають цей комунікат, щоб поінформували лугові товариства про залізничі знижки.

„Великий Луг“ у Львові.

ГРАДОВА ХМАРА НАД ЛЮБАЧІВЩИНОЮ.

Великі шкоди в полі. — Збіже вибите з зерна. — Марево нового голоду по селах. — Шкоди по селах і в місті. — За реєстрацію страт.

Любачів, 19. липня 1935.

Дня 19. липня ц. р. пополудні надтягнула над Любачівщиною градова хмара. Шаліла буря і дощ з градом великої величини, що спричинив великі шкоди в полі. Збіже комплетно вибите зі зерна і положене, а недоспіле висічене і поломане. Не лишилась ні одна ростина, щоб можна було сподіватись якоїнебудь користи з неї. Деселе вижате жито також збите, а до того з причини щоденних дощів воно гниє і годі його зібрати. Поля представляють страшний вид, бо все виглядає мов толока. Словом: вся цілорічна праця рільника пішла на марне і вже новий голод заглядає в любачівський повіт.

Філія „Сільського Господаря“ в Любачеві звертає увагу кружкам „С. Господаря“ в повіті щоб негайно внесли зголошення до скарбового уряду про заподіяні шкоди в полі в ціли відписання податків. Кружки „С. Г.“, як і члени Товариства пришлють до Філії „Сільського Господаря“ в Любачеві дані про розмір заподіяних шкід у громаді в ціли представлення владі.

Думаємо, що влада з уряду повинна провірити розпучливий стан на місці в цілім повіті та прийти негайно з поміччю населенню.

Крім шкід у полі град накоїв великих шкід у селах і в місті. Дахи криті дахівкою комплетно порозбивані і видніють лиш комини мов по вогні. Шиби у вікнах, звернені до заходу, витовчені і шклярі, користаючи з того, піднесли ціну за шкло подвійно.

Також багато гусей та качок на пасовисках вибив град до ноги.

Інші часописи просимо помістити отсе коротке звідомлення.

Філія Краєвого Товариства Господарського „Сільський Господар“ у Любачеві.

Ще одна заборона.

Найповажніші громадяни міста Самбора хотіли заложити у Самборі українське похоронне товариство, яке на основі свого статуту мало за завдання хоронити тіла своїх померших членів і їх рідні. Подання переслано через самбірське староство до Львівського Воєвідства. На днях члени-основники дістали відповідь, яку нижче у відписі поміщуємо. Відповідь ця говорить сама за себе.

Urząd Wojewódzki Lwowski Wydz. Społ. Polit. L. Pol. B. 25/655/35 we Lwowie, dnia 27. czerwca 1935.

Do P. T. Założyciell Stowarzyszenia pn „Ukrajińska Wzajemna Pogrzebowa Pomoc“ (na ręce p. Stefana Siłeckiego) w SAMBORZE ul. Zamojskiego 7.

Urząd Wojewódzki na zasadzie art. 20 Rozp. Prez. R. R. z dnia 27. X. 1932 o prawie o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808) nie uwzględnia podania o zarejestrowaniu stowarzyszenia p. n. „Ukrajińska Wzajemna Pogrzebowa Pomoc“ z siedzibą w Samborze, ponieważ jego istnienie może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego, oraz powstanie jego nie odpowiada względom pożytku społecznego. Za wojewodę Andrzej Tylko w. r.

Конфлікт між нац.-соціялістами і „Британським Леґіоном“.

ЛЬОНДОН, 22. 7. ПАТ. Предсідник „Британського Леґіону“ ґен. сер. Ф. Моріс оголосив таку заяву про інцидент, який стався передучора в Мінхені між делеґацією „Британського Леґіону“ і нац.-соціялістичною партією: „Делеґацію „Британського Леґіону“, що на запрошення колишніх німецьких комбатантів перебуває тепер у Німеччині, запросили після її приїзду до Мінхену скласти вінець у стіп памятника поляглих гітлерівців. Делеґація ствердила, що про вложення вінця була звістка у мінхенській пресі, заки ще німці порозумілися у тій справі зі самою делеґацією. Делеґація відкинула запрошення з тієї причини, що не може брати участи в ніякій політичній демонстрації. До Німеччини делеґація приїхала виключно на те, щоби наладнати звязки з 4 істнуючими німецькими організаціями кол. комбатантів“.

Ця заява викликала у Льондоні велике враження, бо, як відомо, ініціятиву до візити Британського Леґіону в Німеччині дав князь Валії.

Памятник, про який була мова, здвигнули в честь 16 гітлерівців, убитих в часі гітлерівської револьти в Мінхені в 1923 році.

Грецький король вернеться тільки на поклик народу.

ЛЬОНДОН, 22. 7. ПАТ. Бурмістр Атен Коціяс, який в суботу приїхав до Льондону, відбув учора 5-годинну нараду з кол. грецьким королем Юрієм. По конференції Коціяс заявив питаючим його журналістам, що кол. король ніяк не має заміру негайно повернути до Атен, а поголоски про плянований ним відлет до Греції, щоб доконати монархістичного перевороту, є видумані. Кол. король чекатиме, аж нарід не закличе його вертатись. Коціяс підкреслює, що до Льондону приїхав у строго приватнім характері. Признав, що є дуже близьким приятелем премієра Цальдаріса та що тішиться його довірям.

——o——

ЧИ ПОЛЕКША РЕЖІМУ?

У сучасній Польщі на польсько-українськім фронті вперше мала недавно місце знаменна подія. Маю на думці подорож міністра внутрішніх справ п. Косцялковського. Мала вона офіціяльно-політичний характер, на що вказує наглядно і та обставина, що в його товаристві були тоді теж і дві особи, в яких руках є всі нитки внутрішньої польської політики, а саме директор політичного департаменту п. Кавецький та начальник виділу національних справ п. Сухенек, оба найближчі політичні співробітники п. Косцялковського з міністерства внутр. справ. Цю поїздку випередили розмови п. Косцялковського з відпоручниками Українського Національно-Демократичного Обєднання (про що була свого часу згадка в окремому комунікаті) на тему наших загально-національних змагань і найпекучіших вимог до польського уряду; ті розмови були закінчені перед двома тижнями довшою конференцією міністра у Львові з представниками наших господарських, кооперативних і фінансових централь, про що теж згадала вже наша і польська преса. В особистих розмовах зі згаданими відпоручниками, як неменше і з предложених йому меморіялів, п. Косцялковський — здається, перший з членів польського уряду — мав нагоду безпосередньо з першого джерела пізнати у цілості наше становище до всіх суттєвих актуальних проблем.

П. Косцялковський в часі свого кількадневного побуту на терені всіх трьох східно-галицьких воєвідств приглянувся теж дещо ближче тій частині держави, яку з власної автопсії досі знав досить мало. Очевидно, стрінувся і з представниками нижчої державної політичної адміністрації, що на місцях кермують державними справами і є безпосередньо відповідальні за їх хід, що відбивається на таких чи інших масових настроях населення.

З авта, що ним обїхав великі простори Східної Галичини, мусів бачити міністр передовсім те, що кидається в очі навіть кожного чужинця: величезне перелюднення тутешнього села, його спавперизування і пролетаризацію. Ці вузенькі як гірська стежка селянські загони масових карловатих господарств повинні дати міністрові поглядову лекцію, що Східня Галичина не може бути тереном кольонізації й осадництва та що хочби частинне аґрарне уздоровлення може прийти тільки після переходу землі в руки місцевого малоземельного чи безземельного населення. П. Косцялковський, якому не чужі сучасні бажання місцевих широких селянських верств у заспокоєнні земельного голоду, мав нагоду переконатись наочно про дотеперішні промахи польської земельної реформи на сході, проти яких завсіди так рішуче виступав без вийнятку весь загал українського народу.

Автом їхав п. Косцялковський ославленими галицькими дорогами, з яких багато, багато нагадує ще досі дороги історичної Польщі і тому в народній назві звуться вони ще і до нині „польськими дорогами". Дороги і їх консервація у величезній більшості впали тепер великим тягарем на сільське населення у формі дуже значного — як на злидені сільські відносини — оподаткування у грошах і у відроблюванні примусових шарварків. Можливо теж, що стрінув міністр при направі доріг сільських нуждарів, що тяжко працюють цілу Божу днину за 4 до 5 кільограмів житньої муки, або нераз ще меншу скількість кукурудзянки **без грошевої доплати.** Шкода, що не заглянув у голодуючу Турчанщину чи Яворівщину, не спинився віле хочби на кількагодинний побут в якомунебудь типовому галицькому селі для розсліду тамошніх відносин. А така лекція була би справді дуже корисна.

Та годі: Ми чули, що на те все не було часу і не квестіонуємо доброї волі. Треба вдоволитися тим, як п. Косцялковський сам схарактеризував висліди своєї подорожі по Східній Галичині: на запит одного з цікавих журналістів, заявив він, що та подорож повчила його більше, ніж студіювання рапортів і меморіялів при міністерському бюрку та що з неї виніс дійсно поглядову науку про справи, що їх досі зблизька не знав.

Для нас цікаві були би конференції п. міністра з підчиненими йому місцевими урядовцями державної адміністрації, його устні поучення та письменні інструкції, що він їх видав у висліді своєї поїздки. Вони і їх прецизне виконання рішить одиноко про те, чи буде справді **практичний ефект** з тієї поїздки, іншими словами, чи прийде дійсно не то основна зміна (на це треба би довшого часу), а бодай **полекша** теперішнього режіму.

А сучасний режім у Східній Галичині супроти українського населення та його потреб у всіх ділянках збірного й індивідуального життя далеко й далеко (кажучи делікатно) не нормальний. Про це знає добре п. Косцялковський і з недавньої автопсії та з розмов з нашими представниками і з їхніх меморіялів. Тут конечна **негайна** санація, щоби не заогнювати дальше і так вже дуже заогнених відносин. При добрій волі й енергії багато з цього можнаб усунути.

Кілька примірів. Є випадки, що адміністрація змушує селян греко-католиків у Східній Галичині до примусового святкування римо-католицьких свят і видає заборону полевих робіт у ті дні під загрозою кари (Тернопіль). Не дозволяють святкувати традиційними вже у нас церковними обходами і церковними відправами в часі Зелених Свят памяти поляглих українських вояків та поліційно забороняють сільським священикам відправляти у цей день панахиди в церкві за спокій їх душ (Тернопіль). Заказують, а після скасування заборони вищою владою, роблять перепони у влаштуванні ювилейного свята „Рідної Школи" не допускають учасників свята з подальших міст (Бережани). Забороняють поголовно влаштування вакаційних дитячих садків для наймолодшої сільської дітвори, позбавленої здебільша в часі жнив виключно на Божу опіку (Зборів, Тернопіль і багато багато інших повітів). Роками не дозволяють на віднову повітової просвітянської організації — себто колись закритої філії „Просвіти" (Скалат). Що більше. Навіть „Маслосоюз", якого уладження в централі оглядав п. міністр особисто і висловлював йому своє признання, не має нераз змоги добитися до своїх найнижчих клітин — молочарень у призбручанській полосі через заборону висилки туди інструкторів і ревізорів (Борщів). Таких і подібних фактів, відомих мені безпосередньо з території одного тільки тернопільського воєвідства, є багато і це не лише у тому одному воєвідстві.

Все те факти без сумніву болючі. Йдуть вони на нашу шкоду, а думаю, не причиняються теж і до зросту сили та поваги польської державної адміністрації, а всі їх можна легко усунути. Про інші й більші справи не буду тут говорити. Це вже зробили наші представники при нагоді своїх зустрічей і розмов. Сама державна адміністрація повинна старатися відпружити напружені відносини відповідною зміною свого підходу до українських справ. Це булаб уже деяка полекша, хоч до зміни істнуючої національно-політичної системи булоб ще дуже далеко. Покищо стверджуємо, що ані зміни ані навіть замітної полекші ще нема. Ні одної поважної болячки ще не злагіднено.

Якщо справді ті болячки мають бути полагоджені — нічого зволікати й відкладати рішення бодай у деяких справах.

Д-р Степан Баран.

Дати зі соймової виборчої статистики з 1928 р.

ВИБ. ОКР. Ч. 63. БЕРЕЖАНИ — ПЕРЕМИШЛЯНИ — ЗБОРІВ.

В 1928 р. всіх управнених до голосування було **133,677**, голосуючих **97,383** або **72.8 прц.** З останнього числа було українських і москвофільських голосів **55,571 або 57,1 прц.**, польських 35,484 або 36.4 прц. і жидівських 6·328 або 65 прц. Зі загального числа українських і москвофільських голосів упало на **УНДО** голосів **23·704 або 42·6 прц.**, на УСРП — 4.479, на Укр. Партію Праці (УПП — листа ч. 26) 17,773, на листу ч. 8 Сельроб прав. 1302, на листу ч. 19 Сельроб лів. 1,893, на москвофільську листу ч. 20 — 4·843, решта 1,577 на льокальні листи, між ними на листу ч. 40 — 1.477.

В поодиноких повітах було:

Бережани: управнених 48,539, голосуючих **36,349 або 74.9 прц., УНДО 7.040,** УСРП 810, листа ч. 8 — 660, ч. 19 — 85, ч. 20 — 46, ч. 26 — 12,326, льокальна листа ч.40 — 2, ББ 9·660 жиди (листа ч. 17) — 2.574.

Перемишляни: управнених **41515**, голосуючих **31,176 або 75.1 прц., УНДО 9416,** УСРП — 135, листа ч. 8 — 374, ч. 19 — 805, ч. 20 — 2366, ч. 26 — 4792, льокальна ч. 40 — 44, ББ — 4989, жиди — 2147.

Зборів: управнених **43,623**, голосуючих **29,858 або 73.5 прц., УНДО 7.248,** УСРП 3,534, ч. 8 — 368, ч. 19 — 1.003, ч. 20 — 2,431, ч. 26 — 555, льокальна ч. 40 (т. зв. українських незалежних селян) — 1·431, ББ — 5.727, жиди — 1.607.

У цій окрузі розмірно багато голосів упало на листу УПП ч. 26, якої кандидат д-р Мих. Західний здобув навіть посольський мандат. Нині ця партія не істнує, а ті, що в 1928 р. голосували на цю листу, є майже в цілости в УНД-і.

ВИБ. ОКР. Ч. 64. БУЧАЧ — ТЕРЕБОВЛЯ — ПІДГАЙЦІ.

Всіх управнених до голосування було: **148·255**, голосуючих **123.489 або 83.1 прц.**, з останнього числа було українських і москвофільських голосів **59·398 або 48·1 прц.**, польських 56.204 або 45·5 прц., жидівських 7,887 або 6.4 прц. Зі загального числа українських і москвофільських голосів упало на **УНДО — 49,033 або 82·5 прц.**, на УСРП — 4.137, на УПП (ч. 26) — 4·055, на УНС (ч. 6) — 159, на листу ч. 8 — 1.026, на листу ч. 19 — 673, на листу ч. 20 (москвофільську) — 238, на льокальні листи — 77.

В поодиноких повітах було:

Бучач: управнених **63.356**, голосуючих **53.454 або 76.6 проц., УНДО — 17.326.** УРСП — 160, ч. 6 — 82, ч. 8 — 10, ч. 19 — 100, ч. 20 — 141, ч. 26 — 4.010, льокальна 2, ББ — 19·913, жиди — 3.754.

Теребовля: управнених **37.603**, голосуючих **29.392 або 78.0 проц., УНДО — 9·456, УСРП** — 2.863, ч. 6 — 27, ч. 8 — 7, ч. 19 — 253, ББ — 5·937 жиди 2.129.

Підгайці: управнених **47·296**, голосуючих **40.643 або 86.0 проц. УНДО — 22·251, УСРП** — 1114, ч. 6 — 50, ч. 8 — 1009, ч. 19 — 320, ч. 20 — 41, ч. 26 — 40, льокальна 131, ББ — **11.251**, жиди 2004.

З цієї округи в бучацькому повіті поважніше число голосів одержав в 1928 р. кандидат Укр. Партії Праці пок. Вяч. Будзиновський, який за австрійських часів був з цього повіту послом до австрійського парляменту; нині його виборці є в УНД-і.

ВИБ. ОКР. 65 ЧОРТКІВ-КОПИЧИНЦІ-БОРЩІВ-ЗАЛІЩИКИ.

Всіх управнених до голосування в 1928 р. було **171.970**, голосуючих **139.324 або 80 проц.** З останнього числа упало на українські і москвофільські листи **76.542** голосів або **54·9 проц.**, на польські 50.919 або 36.6 проц. і на жидівську листу ч. 17 (сіоністичну) 11·863 або 8.5 проц. Зі загального числа українських і москвофільських голосів 76.542 упало на листу ч. **18 УНДО — 58·991 або 77 проц.**, на листу ч. 22 УСРП — 11.657, на листу ч. 6 УНС — 778, ч. 8 сельроб прав. — 253, ч. 19 сельроб лів. 849, ч. 20 (москвофільська) — 544, ч. 26 Укр. Партія Праці 2.993, на льокальну листу 477.

В поодиноких повітах:

Чортків: всіх управнених **37.834**, голосуючих **28.992 або 76.6 проц., УНДО — 13.156, УСРП** — 776, ч. 6 — 778, ч. 8 — 106, ч. 19 — 399, ч. 20 — 186, ч. 26 — 136, ББ 8.155, жиди 2.526.

Копичинці: всіх управнених **45.894**, голосуючих **37.863 або 82.5 проц., УНДО 17.103,** УСРП 506, ч. 6 — 89, ч. 8 — 35, ч. 19 — 212, ч. 20 — 279, ч. 26 — 1466, ББ — 11,522, жиди 3290.

Борщів: всіх управнених **51.955**, голосуючих **41.508 або 79.8 проц., УНДО — 13.532,** УСРП — 6.832, ч. 6 — 236, ч. 8 — 53, ч. 19 — 119, ч. 20 — 72, ч. 26 — 1310, листа льокальна 476, ББ 13.316, жиди 3972.

Заліщики: всіх управнених **36.287**, голосуючих **30.961 або 85.3 проц., УНДО 15.200,** УСРП — 3514, ч. 6 — 63, ч. 8 — 59, ч. 19 — 119, ч. 20 — 7, ч. 26 — 81, льокальна листа 1, ББ 8.144, жиди 2.077.

(Далі буде.)

Полк. Вельчев виїхав до Франції?

ПАРИЖ, 22. 7. ПАТ. З Софії повідомляють: Полк. Вельчев, кол. командант військової школи виїхав з Болгарії та поїхав правдоподібно до Франції. Полк. Вельчев був таємничою особою та грав визначну ролю в політичнім житті Болгарії. Він був організатором державних переворотів 9. червня 1923. і 19. травня 1934 р. Не виявляючи себе назовні, полк. Вельчев в дійсності кермував урядом та вважали його майбутнім диктатором. Вельчев був найповажнішим кандидатом на болгарського премієра в січні ц. р. Все ж не вдалося йому створити уряду, бо його програма, що торкалася прав короля, не найшла підтримки.

Змова капіталістів проти Рузвельта.

ВАШИНҐТОН. 22. 7. ПАТ. Виявилося тепер, що останні невдачі президента Рузвельта в конґресі викликала змова визначних капіталістів, які видали великі суми, щоби здобути голоси проти заобдних проєктів Рузвельта. В сенаті зажадали перевести слідство на тему кулюарної кампанії підприємців публичної ужитковости. Слідство дало великий матеріял і сенат рішив вислухати звідомлення на цю тему, щоб запізнатися з махінаціями великих спілок, які контролюють підприємства суспільної ужиточности. Висліди слідства творять величезне досіє, яке Рузвельт забере з собою, коли у вересні поїде на побережжя Тихого Океану.

Звідти президент оголосить відозву до народу. Президент Рузвельт у відозві підкреслить, що, якщо у всім не мав успіху, то тільки тому, що мав проти себе справжню коаліцію трестів.

Протипротестантські заворушення в Ірляндії.

ЛЬОНДОН, 22. 7. ПАТ. Заворушення з Бельфасту перекинулися на цілий Ульстер (Північну Ірляндію). В Ольон (ґр-ство Монеґган) недалеко границі Північної Ірляндії підпалили три салі протестантських зборів і вибили камінням шиби у вікнах багатьох протестантських домів. В Лимерік розбили камінням виставові вікна в крамницях, які удержували ближчі взаємини з протестантами та обкидали камінням доми трьох пасторів.

Інструкція ч. 1.

в справі виборів до сойму й сенату.

Найближчі завдання Повітових Народніх Комітетів, волосних і повітових радних та українських громадян

На основі виборчої ординації до сойму й сенату на вибори складається цілий ряд виборчих чинностей. Щоби виграти вибори, треба припильнувати не лише самого голосування, але й цілої низки виборчих чинностей перед голосуванням. Подаємо виборчі вказівки на найближчі дні.

А. ВИБОРИ ДО СОЙМУ.

1) Вибори українських делеґатів до окружних зборів.

Кандидатів на послів установляють не виборці, а виборні делеґати на окружних зборах. **Вибори делеґатів до окружних зборів** відбудуться вже в найближчому часі, **найпізніше до 4. серпня ц. р.** Українці можуть мати своїх делеґатів переважно тільки з вибору волосних і повітових рад. Кожна волосна рада вибирає двох делеґатів, коли волость має понище 6.000 населення, а одного делеґата, коли волость має менше як 6.000 населення. Кожна повітова рада вибирає по одному делеґатові на кожних 20.000 населення повіту. Щоби вибрати своїх делеґатів, українські волосні й повітові радні мусять йти зорґанізовано до виборів. У кожній волості мусять негайно відбути наради українських волосних радних, на яких мається устійнити наших кандидатів на делеґатів до окружних зборів. Зголошують кандидатів на делеґатів на зборах у першу чергу волосні управи, а позатим вільно 1/6 волосних радних відносної волости зголосити своїх кандидатів. Тому, що волосні управи є здебільша не в наших руках, треба заздалегідь подбати про те, щоби щонайменше 1/6 наших волосних радних зголосила українських кандидатів на делеґатів, і щоби всі радні українці солідарно голосували на наших делеґатів. У мішаних під національним оглядом волостях не виключається порозумінь при умові, що одним делеґатом буде українець, а другим поляк. У повітових радах при виборі делеґатів до окружних зборів належить змагати до справедливого порозуміння між українською і польською стороною.

Негайним підготуванням виборів делеґатів у волосних радах повинні занятися не лише Повітові Народні Комітети УНДО, але й самі волосні радні та українські громадські діячі. Від висліду виборів делеґатів залежатиме, чи ми зможемо провести в кандидати на послів наших незалежних кандидатів.

Негайно по виборах делеґатів треба подати імена, прізвища й адреси всіх наших вибраних делеґатів відносним Повітовим Народнім Комітетам і Краєвій Народній Канцелярії (Львів, вул. Підвалля ч. 7. III).

Участь українців в обводових виборчих комісіях.

До дня 4. серпня ц. р. мусить бути іменованих чотирьох членів обводових виборчих комісій. Половину членів покликує повітовий староста, а половину війти волостей. Волосні радні українці повинні звернутися до війта з домаганням, щоби він іменував членами обводових комісій у кожному обводі українців і то тих, яких вони йому запропонують. Знову представники Повітових Народніх Комітетів повинні негайно явитися у повітового старости й висунути домагання, щоби повітовий староста в кожній обводовій комісії іменував одного українця членом комісії. В тій ціли належить предложити повітовому старості список пропонованих кандидатів до всіх обводових комісій у повіті. Особовий склад обводових комісій є важною справою і тому належить точно виконати всі наші доручення в цій справі. Про іменування чи неіменування українців членами обводових комісій треба негайно повідомити Повітовий Народній Комітет і Краєву Народню Канцелярію у Львові.

Б. ВИБОРИ ДО СЕНАТУ.

Реєстрація виборців до сенату.

Нова виборча ординація признає тільки деяким особам право вибирання до сенату. Право вибирання до сенату прислуговує між іншим:

1) всім тим, які покінчили високі школи в краю, або заграницею і ностріфікували дипльоми. Крім того всім тим, що покінчили якунебудь високу школу перед 1. XI. 1918 р.

У нас всі греко-католицькі священики мають право вибирання до сенату.

2) Всім тим, які покінчили середні школи ліцеального типу, все одно чи це школи торговельного, промислового чи рільничого типу. Не прислуговує тим, які покінчили тільки ґімназію або учительський семінар.

3) Всім учителям у чинній службі.

4) Всім особам, які мають старшинський ступінь, все одно чи теперішньої польської, чи б. австрійської, зглядно російської армії.

5) Всім волосним, міським і повітовим радним.

Право вибирання до сенату прислуговує ще й іншим особам з титулу становищ, які вони займають у самоуправних установах, в інституціях вищої ужиточности і т. д. **(Диви виборча ординація).**

Управи волостей і управи маґістратів вже переводять із доручення влади реєстрацію виборців до сенату. Особи, що зголошуються до

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 16)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

Впродовж 1915 року, по відвоюванні їхніх повітів, священики Загаєвич, Кушлик і Чарнецький відїхали до краю. Місце о. Загаєвича зайняв о. Зенон Кирилович, коломийський катехит, а оо. Кушлика і Чарнецького — оо. Сохор, бувший душпастир у заставницькому повіті на Буковині і Миронович, парох з Тернопільщини. Ця заміна, не причинилась до покращання відносин між священиками.

Обїжджуючи свою дієцезію по канонічній витальній брамі явилась ціла управа в ґальових ку сан-пельтенський епископ д-р Йоан Ресслер. Його принято з почестями католицького епископа в католицькому краю. При окремо здвигненій витальній брамі явилась ціла управа в ґальових одностроях, священики в ризах з процесією і маси народу. Серед гомону дзвонів увійшов епископ у церкву, відправив молебен, виголосив до народу промову й уділив йому апостольського благословенства. Зміст своєї промови, надхненої великою любовю до нашого народу, в котрій була згадка і за геройські подвиги У. С. С-ів просив переповісти народові по українськи. Цю його волю, ще в його приняві, сповнив о. Шуль. Відїжджаючи з табору, просив управу переслати від цього телеграфічний привіт Ексцеленції Митрополитові А. Шептицькому до московської неволі. Це виконано. Табор епископ відвідав на прохання латинського пралата-мітрата з Айсгарн, о. Штідля. Цей пралат стояв як з членами управи, так і з нашими священиками в близьких взаєминах. Полюбив наших людей, захоплювався нашим обрядом і брав діяльну участь у багатьох наших обходах і процесіях. Це він також спонукав дітей пок. архикнязя Франца Фердинанда, котрих був свого часу домашнім учителем, до відвідання ґміндівського табору. Від листопада 1916 року правив пралат Штідль кожної неділі, після нашого богослуження, ще одно в латинському обряді для занятих у таборі німців. На його прохання співав на тих його богослуженням наш хор набожні пісні.

В часі побуту у ґміндівському таборі словінців і хорватів правили в нашій церкві їхні священики для них латинські богослуження. До ніякого непорозуміння з цього приводу ніколи не прийшло. Між їхніми священиками вельми симпатичною людиною і ревнивим слугою Христовим був о. Кирило Вуґа. Він був у таборі найдовше і був теж великим звеличником нашого обряду і нашої пісні. Учився особливо радо старославянської мови.

Та ніде правди діти: Куди нашій побожности і релігійности до словінської! Хоч їх у таборі було всього кілька тисячок, церква на їх богослуженнях була дослівно ними забита і треба було бачити їх щиру, глибоку побожність і ці величезні лави, що товпились до святого причастя. У нас було дещо інакше. Не заперечуючи, що й між нашими була тоді велика сума набожности, всеж таки, на такі великі тисячі виселенців церква не все в неділі чи свята була заповнена; а вулицями нераз тоді безчинно сновигали цілі гурми розсваволених людей. Як хто дбає, так і має.

У вересні 1916 року готовився табор на урочисте прийняття Преосв. епископа Григорія Хомишина. Відвідини табору станиславівським владикою мали відбутися дня 23. вересня, одначе через занедужання епископа не відбулися.

У вересні тогож року візвав апостольський вікарій о. Романюка до повороту на свою парохію. Проте через пашпортові труднощі був о. Романюк ще й далі в таборі; та вже не в характері пароха.

Від дня 1. листопада були призначені до душпастирської праці в таборі оо. Омелян Король, парох Саранчуків, бережанського повіту і тернопільський катехит о. д-р Микола Конрад; останній з титулом і характером таборового пароха. З тої пори притихли голосні невдоволення і непорозуміння між священиками.

Та найзворушливішою і найрадіснішою подією в таборі і його релігійному житті були триденні відвідини табору прибувшим тоді з російської неволі Митрополитом Андреєм Шептицьким, що приїхав до Ґмінду дня 1. вересня 1917 року в супроводі луцького епископа д-ра Й. Боцяна. В тому часі припадково не було в ґміндівському таборі більше наших людей, як 16.000, не вчисляючи сюди шпиталів та інтеліґенції. Година була прегарна. І ледви чи була в таборі людина, котра годна була рухатися, що не вийшла б зустрічати свого улюбленого й ославленого архипастиря. Коли перед баракову віздову браму заїхала повозка і з неї у простій чернечій рясі, в супроводі епископа Боцяна і начальника табору, висів Митрополит, духом і тілом на цілу голову вищий від тисячів тих, що вийшли його витати, та спираючись на палиці, поступився один крок, із тисячок грудей вирвався мимохіть

реєстрації, мають доказати відповідними свідоцтвами, що покінчили вимагані високі згл. середні школи, або мають офіцерський ступінь.

Всі українські виборці мають негайно зареєструватися, бо інакше не будуть поміщені в списках виборців до сенату.

Реєстрація виборців до сенату є до 29. ц. м.

В. БРОШУРА В. ЦЕЛЕВИЧА П. З. „ВИБОРЧА ОРДИНАЦІЯ ДО СОЙМУ Й СЕНАТУ"

вже появляється і є в розпродажі по ціні 50 сот. за примірник. Ця брошура є необхідна для всіх тих, що займаються підготованням і переведенням виборів.

Головний Секретаріят Українського Національно-Демократичного Обєднання.

——o——

Нова афера у Франції.

ПАРИЖ, 22. 7. ПАТ. Кілька днів тому щоденники подали звістку про ненадійне зачинення банку Травелерс у Парижі, зазначуючи, що не можна зовсім дістати ближчих інформацій у тій справі. Тепер виявляється, що справа прибрала досить сенсаційний характер... Директор того банку якийсь Нейльдекер, проти якого влада недавно й почала слідство за зловживання довірям, вивісив на дверях банку повідомлення, що бінк замикають на один день, потім поїхав до Марсилії, де всів на свій ахт і відїхав в невідомім напрямку. Щезли теж з Парижа два братя дир. Нейльдекера та його жінка. Травелерс-Банк, що мав 2 і пів міліона франків основного капіталу, виспеціялізувався в операціях з Ню-Йорком, і Льондоном. Його клієнтеля була здебільша в Ніцеї і Кан. Щоденники подають, що суму втрат, які зазнали клієнти банку, можна обчислювати на 100 міліонів франків.

НАДЗБРУЧАНСЬКЕ СЕЛО ТОКИ.

Замість високої політики — вакаційний репортаж із дошками забитої провінції. [illegible]

I

НЕВРАЛЬГІЧНА ГРАНИЦЯ

До Токів треба їхати довго. Дуже довго. Сама їзда починає будити сумніви, чи Токи ще лежать в Европі. Зі Львова до Токів є 207 кільометрів. Кемпбел перебуває цей простір на своїй „Синій Птиці" за три чверти години. Двісті кільометрів на годину це для літака взагалі ніякий осяг. Але наше Поділля ще не живе в добі літаків і „Синіх Птиць". У нас треба стратити на перебуття цих 207 кільометрів більш 10 годин. Якщо хочете дістатися до Токів — їдете до Тернополя. Тут пересідаєте на поїзд до Підволочиськ. Між одним і другим поїздом треба ждати три години на получення. Це ще не так зле. Бувало, треба було ждати 6, 8, 10 годин. З Підволочиськ їдете далі — три милі кіньми. Якщо маєте щастя і дорога є суха, коні добрі і візок якслід, перебудете цю дорогу за дві, а часом навіть за півтори години. Не можна сказати, щоби в нас не істнувало почуття і зрозуміння для рекордів. Оповідають люди, що бували в Токах візники, що цих три милі потрапляли проїхати за годину і **пять** хвилин! Такого токівського Кемпбеля мені навіть показували. Але як не маєте щастя, якщо скажім перед вашим приїздом падав дощ, то можете їхати в Підволочиськ до Токів три або чотири або шість годин, або й ще більше.

Знаєте, що таке подільська дорога? — Якщо не знаєте, то не знаєте рідного краю. Не знаєте романтики свого рідного ґрунту. Є в нас відомі подільські яри. І подільський чорнозем. Він сильно і швидко розмокає. На тоді подільській лучаються з подорожніми нераз дивні пригоди. І ще й які пригоди! Якби сповнилося все те, що такий собі львівський міщух бажає в таких подорожних годинах управі повітових доріг, взагалі повітовій самоуправі і кожному місцевому війтові чи пак солтисові зокрема, то величезний відсоток тутешнього населення складавсяб із калік, інвалідів і певних паралітиків. Ні! Подільська дорога по дощі є призначена тільки для людей дуже сильних нервів... Двісті, триста, чотириста, ба! — пятьсот кільометрів на годину?.. На Поділлі нема ще таких рекордів.

Запитає читач: щож можна розумного і цікавого сказати про таку дошками забиту провінцію? Що там може діятися таке, про що можна би було писати аж кілька статтей підряд? А всеж!... та розмокла подільська дорога переміняється у повний емоцій роман, якщо напр. їдете з Підволочиськ до Токів через село Староміщину. Їдете цих три милі тісно понад сам **Збруч**, теперішню польсько-большевицьку границю. Їдучи дивитеся мимохіть весь час на другу сторону річки, обіймаєте зором широку панораму піль по тамтім боці, стараєтеся пробити сірі мряки, що снуються на східнім овиді, питаєте: що там діється **направду**, як живе тамошній наш нарід — у тім іншім світі?

Ті два ріжні світи помічуєте відразу, як тільки сядете на візок і рушите в дорогу. Підволочиська — остання залізнича стація по нашім боці. По тамтім боці є Волочиська. Обидва міста зливаються над берегами Збруча в одно. Чи радше скажім: зливалися ще до недавна. Нині Волочиська — цілі видні з Підволочиськ як на долоні — це **мертве місто**. На його вулицях не видко буквально ні одної живої людини, ні воза, ні отвертої крамниці. Над містом лежить глуха, цвинтарна, мертвецька мовчанка. Раніше, волочиські забудовання доходили до самого Збруча і зараз через річку вязалися з будинками приналежними до Підволочиськ. Тепер большевики зруйнували в ширині кількохсот метрів довгий пояс надбережних будинків вздовж цілої ріки, щоби мати ясний перегляд терену, бо в цьому місці довгими роками безліч людей передіставалася поміж хатами — особливо ночами — на нашу сторону. Хто живе нині в тім засудженім на заглагу містечку? Кажуть тутешні: є там станиця большевицької прикордонної сторожі, кілька військових частин, трохи необхідного залізничого персоналу. Це все, та маса порожних, невживаних, дуже часто напів розвалених будинків робить просто опирне, несамовите враження. В порівнанні зі своїм помертвілим сусідом, Підволочиська є містом повним буйного життя, руху, гамору, людей, справ та інтересів. Оповідають тутешні, що перед кількома роками большевики вивозили раз-у-раз з Волочиськ великими партіями тутешніх мешканців, аж місто випорожнили майже вповні. Куди їх порозвозили і що з ними зробили, ніхто добре не вміє сказати. Звичайно, падуть поодинокі, але тим важчі слова: Соловки, Сибір, центральні московські губернії... Чому? Навіщо? Відомо: контрреволюція. „Неблагонадьожний елемент". Зрештою: землі в них багато. Росії „аршином не ізмерїть". Є куди вивозити. Отже вздовж Збруча, а то взагалі вздовж цілої своєї західньої границі систематично вилюднюють широкий пояс землі в ширину кільканадцяти і навіть кількадесяти кільометрів, неначеб для якихсь особливших „стратегічних" мотивів. На ділі йде про те, щоби населення своєї території вже таки цілковито відрізати від усякої стичности з нашою стороною. Відомий еміграційний рос. письменник ген. Іван Краснов написав свого часу цікавий фантастичний роман п. з.: **„За чортополохом"**. Чортополох, по нашому, щось немовби кільчастий живопліт. У цій повісти є мова про те, що довкруги Росії виріс ось такий височезний і на кілька кільометрів грубий кільчастий живопліт, а за ним, без ніякої стичности з „гнилою" рештою світа повстає „Нова Росія" — восьме чудо світа. Фантазію повістяра большевики обертають у живу дійсність. Щоправда, чортополоху ніякого нема, але творять вздовж цілого кордону порожнечу, безлюдні поля вширш кількох десятків кільометрів — аби навіть жива нога не могла ніколи видістатися з „раю" до нашого „капіталістичного пекла".

Ще перед кількома роками польсько-большевицька границя презентувалася досить мирно. Не було тут помітно якоїсь особлившої граничної дражливости чи навіть заогнення. Від кількох літ тутешній кордон підлягає помітному процесові щораз більшої невральгізації. Ще з 1928/29 рр. можна було без особливших труднощів і потім прикрих послідовностей побалакати з „товаришем" з тамтої сторони: дядьки над границею могли навіть часом заміняти пачкою махорки і запрезентувати собі, як виглядають „наші" згл. „ваші" сірники, шкіра на чоботи або гроші. Прикордонна большевицька сторожа складалася здебільша з велико-українських місцевих елементів. Тепер „хахлам" видно не довіряють, бо на сторожі границь „саветскаво атечества" стоять виключно рудї москвини, спроваджувані з Вятки, Тули чи Самари. Мусять їх для цієї служби спеціяльно тресувати, бо одиноким відношенням до когонебудь із тутешніх людей, чи мова буде про

і понісся попід небеса голосний, довго незмовкаючий оклик, якого ще Гмінд досі не чув: „Слава, слава, слава!!!"

А вслід за тим зворушливим окликом понісся ще зворушливіший загальний плач. Плач вдяки і — радости. Тверді, суворі лиця таборових вояків і жандармів дрігнули і зросились сльозами. Не було мови за установлений програмовий порядок і — шпалір. Окружений довкола неопанованою глотою і тіснотою народу, з котрої і понад котру жінки дітей горі підносили і вказували їм дорогу особу, поступав цей понад усі урочистий похід з Митрополитом у середині до церкви. Нарід клякав, жінки хлипали: „Витай наш татунцю, наш князю!..."

В церкві відправив Митрополит молебен і привитав нарід Божим словом, короткою промовою, безнастанно перериваною хлипанням цілої церкви.

Цілиські два дні Митрополит сповідав і відвідував виселенців. Заглянув до кожної секції, до кожного бараку. Відвідав усі шпиталі. Не для цікавости, — бож на своєму засланні серед ворожих чужинців закушав і перебув багато кращі страхіття, — а для ввідання і вислухання усіх скарг, болів і жалів. Тому висловив бажання, щоб його ніхто з членів управи не супроводив, щоб люди в їх приявї не бентежились і не вязались у своїй розмові. Сам з людьми розмовляв, сам їх вислухував, потішав, розважав, обіцяв вставитися.

Управа табору звеличала приявність Митрополита загальним комерсом усієї інтелігенції в таборовому касині, а виселенці блискучим концертом, на який тільки за короткий час могли здобутися. Чужинці не могли начудуватися святенній терпеливості і залізній видержливості цієї болючої людини. Щодень у пятій годині вранці Митрополит уже сповідав у церкві, або під церквою. Відтак правив Службу Божу, і потім цілу днину відвідував невтомно бараки і шпиталі. Увечорі одного дня був комерс, другого — концерт, на яких він був приявний, відтак з говорили ті ,що бачили, — що довго вніч молився, а варнці у пятій годині вже знову сповідав під церквою. Все однаковий — лагідний, привітливий, всміхнений.

Чиє серце з болю занивало, а дух ломився, чия душа побивалася в сумнівах і зневірі, або топилася в калюжах безетичного життя, — по стрічі й розмові з Митрополитом усі вони оживали, воскресали, бодріли, піднімались серцем до небесних висот, корячись перед Волею Всемогучого... Говорено, що перед Митрополитом приступали тоді до святої сповіди такі людці, що десятками літ передтим не сповідалися.

Як прийняли, так і прощали Митрополита третього дня виселенецькі маси, — голосінням і сльозами. Прощав його також і пралат Штідль.

Були всілякі, явні і потайні спроби скривити релігійний настрій гміндівського табору; проте при Божій допомозі його католицько-східний характер перетривав успішно ті відємні спроби і таким лишився до самого останку.

Тому всім тим священикам, що для Божої хвали і добра душ нашого народу в гміндівському таборі чесно потрудилися, — з котрих деякі вже в Бозі спочили, — будь від народу вдяка і добрий спомин!

(Далі буде.)

вартівника польського КОП'у, чи таки про нашого дядька є їхній окрик через річку: „ей ти ...ен" — і обовязково в додатку груба, „кількаповерхова", московська матірна лайка. А буває гірше. Зараз як тільки покидаєш Підволочиська, дорога до Токів біжить через довший час віддалі кількадесяти метрів від Збруча. Стоїть там напр. в одній місці напів розвалений місток. У день вартівники стоять по цій і тій стороні по одному. В ночі стоять по двох. Щось перед двома роками найшли одного ранку по нашім боці два трупи польських вартівників. Обидва прострелені наскрізь. Хто? Що? Чому? Розуміється, зарядили слідство. Розуміється, — шукали, допитували. А далі — не знати чим покінчилося. Це не є відокремлені випадки. Раз-у-раз діється щось таке над границею. Стріли падуть здебільша з тамтої сторони, особливо до втікачів з „раю". Границя є обсаджена з обидвох сторін дуже густо, особливо по стороні „товаришів". Здається, що й миш не проскочить. А всеж: станиці КОП'у раз-у-раз виловлюють по нашім боці втікачів із Совітів. Як ці люди всежтаки „ухитряються" передіставатися в таких умовинах на нашу сторону, це нераз просто казкові речі. І кожний раз та сама картина: перед вами неймовірно обдертий, виголоднілий, змарнований осібняк, який вже нічого собі більше від життя не бажає як тільки того, щоб його нагодували та дозволили виспатися. Абсолютно не вірять, що за кількадесять грошів можна купити по нашім боці кільограм білого хліба і що коли є гроші, можна його накупити до схочу, нехай і цілі вагони. Припаси першої з краю кооперативи збуджують недовірливий, глибокий подив. Істнує між Польщею і Совітами умова, що приловлених збігців відставляється з поворотом до своєї країни. Це дуже часто виконують. Але завжди істнує можливість покликатися на **право політичного азилю**, з чого прості люди не вміють здебільша користатити. Відсотково втікачів звідтам на нашу сторону є незрівняно більше, ніж утеч від нас до Совітів. Укривання збігців, всяка їм допомога уділена без відома влади і взагалі всяка форма контрабанди карається дуже суворо і безапеляційно.

Умови перебування в польській прикордонній полосі, яка обіймає пересічно простір 30 кільометрів вглиб краю від границі, є дуже ригористичні. Не говорючи вже навіть про людей чужих і до місцевої громади неприналежних, влада має напр. право видалити тимчасово чи таки на стало адміністративним порядком на обсягу 30 кільометрів від границі **кожного**, навіть від десятків літ тут замешкалого мешканця, якщо це вважає з політичних чи якихсь інших оглядів за доцільне. Проти того роду постанови нема практично майже ніякої можливости рекурсу. Ці рішення формально видає староство на ділі, про ці справи рішають коменданти місцевих станиць КОП'у. Мельдункові приписи для чужих є не то що ригористичні, але й дуже пильно зважають на їх перестерігання. Автор цих рядків, який приїхав на вакації до близької родини, крім обовязкового і негайного зголошення в громаді мав уже в перших днях свого побуту візиту чотирьох постерункових підряд з докладними протоколами, а чому приїхав, а до кого приїхав, а за чим приїхав, а як довго буде, а хто його батько, а хто його мати, а з чого живе, а де стало живе, і чого доброго — чому взагалі живе. По девятій год. вечором не вільно взагалі по селі ходити, а кого зловлять стежі чи постерунки, той має запевнений нічліг у найближчій станиці КОП'у. З цього повстають нераз цілі трагікомедії. Бува, засидяться люди на весіллю, на хрестинах, на вечерницях у читальні, тощо, тоді нераз цілими партіями мандрують на станицю. Літом ще пів біди, але зимою приходиться нераз дуже гірко. Бува нераз, що приходить заборона світити світло скажім по 7, 8, чи по 9-ій год. вечором. Одначе ці випадки є вимкові.

Осьтак повна ям і вибоїв подільська дорога стає цікавою, якщо дивитися з неї на тамту сторону Збруча, на свою, а нині таку не свою нашу землю. Ліворуч і праворуч дороги, яка ріжна картина! По нашім боці шахівниця піль, доріжки і межі, скрізь на полях роботящі люди і роботящі руки, — там по тамтім боці, одностайні сколективізовані лани, зелені, нині вже тут і там жовтіючі величезні плахти хлібів, картофель, сіножатей. Мимо вилюднення тутешніх ґрунтів большевики обсівають і культивують свої прикордонні поля досить інтенсивно, з єдиною і очевидною пропагандивною метою. Із подільських горбів обіймаєте зором нераз дуже далекі простори земель по тамтім боці. Скрізь тут архитектонічно те саме Поділля, ті самі горби й яруги, але через змінений вигляд засівних піль тамта сторона виглядає якась інакша; якась вона більш сіра, сумна, одностайна. Одна земля, один нарід, одна мова, але вже нині два ріжні краєвиди, два ріжні світи. Між ними річка Збруч, отака, що здоровому юнакові нераз один скік її проскочити. Але й річка, як пропасть...

Зенон Пеленський.

Страшна летунська катастрофа.

БЕРНО, 21. 7. ПАТ. У селі Сан Джіякомо коло Месоко Вале упав голяндський літак, згинуло 13 осіб, між ними 2 анґлійців, решта — це німці та голяндці. Катастрофу спричинила буря. Летун кілька разів хотів осісти, але неміг знайти відповідного терену і вкінці упав з висоти 200 метрів на сосновий ліс. Голяндський літак літав постійно на шляху Мілано—Ціріх—Франкфурт—Амстердам. Між убитими є 10 пасажирів і 3 особи залоги. Тіла вбитих перевезли до Месоко.

Абісинія хоче підтримки від В. Британії.

ЛЬОНДОН, 22. 7. ПАТ. „Дейлі Експрес" повідомляє, що новий абісинський посол у Льондоні д-р Варґнег Мартен заявив, що до Льондону приїхав головно з метою затягнути позичку 2 міліони фунтів штерлінґів. Мартен мав підкреслити, що якщо льондонська біржа не дасть тієї позички, він звернеться до Пірмонта Морґана, що тепер перебуває в Анґлії, та постарається про позичку від американських банкирів.

ЛЬОНДОН, 22. 7. ПАТ. Новий абісинський посол у Льондоні Мартен заявив представникам преси, що буде старатися крім позички теж про те, щоб британський уряд підтримав Абісинію та щоби вплинув на Ліґу Націй, щоб вона перевела деякі санкції проти Італії нпр. зачинення суезького каналу. Врешті буде старатися, щоб Анґлія внесла ембарґо на зброю для Абісинії.

ЛЬОНДОН, 22. 7. ПАТ. Про повагу міжнародньої ситуації на тлі італійсько-абісинського конфлікту доказує факт, що урядовці міністерства закордонних справ не дістають відпусток, і навіть тих, що вже були на відпустці покликали знову до праці. В палаті льордів відбудеться вівторок дискусія у справі Абісинії.

ЕВГЕН ТКАЧУК.

„Коломия, Печеніжин, Заболотів, Снєтин"...

Ні, це ніяка ґеоґрафія, а просто уривок з коломийки, яку довелось мені чути в одному надпрутянському селі за Покутті. Була саме неділя, молодь зібралася юрбою на зарінку, де відбувалася т. зв. толока й музики грали. Недбало через плече завішений кіптар, розвязана обшивка вишиваної сорочки з „дудами", розбурхана „чілка"[1]) — ось вам танцюрист, що взявшись під боки, глядає за дівчиною, що найбільше „запищилася". І тільки музика „довбанета"[2]) строїть а цимбалістий у струни клевчиком ударяє, чуєте, як парубки дівчат у „данец" собі замовляють: „Пазунька Прокопова!", „Марія Дименова!", „Насці Капралюччина!" і т. д. І така щасливо вибрана дівчина йде послушно до парубка. Хай би яка спробувала не піти, так зараз у приняві всіх „буде бита". А парубіка тимчасом приспівує:

„Станиславів, Отинія,
Надвірна, Дилетин,
Коломия, Печеніжин,
Заболотів, Онетин..."

Що відважніша дівчина й собі співом хлопцеві відгукнеться:

„Ой піду я влісок — трісок
сай заломю лому,
Не бери мні, хлопче,
в данец, не веди до дому".

Затямивши собі оті слова з коломийки про містечка розкинені над Прутом, рішився я проїхатись крізь ті околиці та пізнати ту закутину галицької землі. Хай, гадаю собі, інші про Рим розписуються, про Швайцарію фейлетони друкують, про вражіння з подорожі до Данії розказують, а я перше звідаю наші землі, заки на чужину, дасть Біг, подамся.

Бо це так, як один жидок пана „загнув":
„Був ти, Мошку" питає пан „в Парижі? — „Ні".
„А в Льондоні був?" — „Ні!"
„А в Римі?" — „Теж ні". Ну, так ти дурень!" „Ей", паночку, відповідає жидок: „а були ви в Куликові?" „Ні". А в „Пацикові?" „Ні". А в „Копичинцях?" „Теж ні". „Ну, то що я тепер маю казати"?...

І ось вам низка вражінь із тієї подорожі.

Коломия, що гордо назвою столиці Покуття пишається, відома всім із коломийок, драгливої льокальки, що їде крізь сам ринок і цукорні при вулиці „Алея Вольносці". Співають про неї:

„Коломия вепомие, Коломия місто.
В Колимиї ґівчеточка, як пшениче кісто"...

Ні, щось вочо не так. Вабачай красний поле Коломиї, але в нашому Львові таки кращі дівчата. Я три пари ходаків сходив, а серце мені ні разу не схвилювалось: такі собі пересічні невісти, ані одної замітнішої. Самаж дооколична молодь ось що співає про коломийські красуні:

„Ой їхав я в Коломиї на сивій кобилі,
А багацька ґівчинонька завертала свині".
„Я сказав їй добрий вечір
Вна си не 'бзивала,
Навішіла кораликів, кривий писок мала"...

Замітна ще Коломия двома вежевими годинниками, один на ратуші, а другий на нашій церкві, при чому оба вони для заманіфестування своєї національної ріжниці ходять із десятимінутовою ріжницею. (Наш, як звичайно все, що українське, пізніше). Крізь вулиці тягнуться гуртки людей всілякого походження, здебільша покутяни у своїй до гуцулів зближеній ноші та вряди-годи побачите таки автентичного гуцула у плиткому капелюсі та червених штанах. А ця покутська ноша така ізколи змодернізована, що недоведи. Господи! Ось вам іде парубок, одягнений у білу сорочку, що звисає поверх таких-же білих штанів, у кіптарі, а взутий... у червоні півчеревики босою ногою, очевидно. Так і дівчата: кіптар, вишивана сорочка, бинди[3]) фота а радше запаска, як там кажуть фартушок і... мешти мало не на французьких запятках. Чобіток ні на лік, хіба у старенької ґаздині доглянете.

Найближче містечко Коломиї — Печеніжин. Можна переїхати льокалькою, яка простір 20 км робить у двох годинах. Розказують пронеї таке: Раз ішла ґаздиня до міста на ярмарок і саме льокалька наліхала. Машиніст, видно, добряга собі був і каже: „сідайте, ґаздиню, підвезетесь". „Е, каже баба, вам, паночку жерти в голові, а мені в місто спішно". Я сам зважився був на перегони з тією льокалькою. Їхав раз дихавичним конем знайомого учителя (чудова алеґорія дихавичних обставин, серед яких живе наш учитель) і був би напевне переміг, колиб не навісна квочка з курятами, що порпалась у поросі на шляху і яку треба було особисто зганяти.

Можна, хто хоче, йти пішки в Печеніжин; навіть дуже вигідно: на шляху така груба верства пороху, що йдете як по килимі. І їсти перед подорожю не потребуєте: пороху наковтаєтесь стільки, що за полуденок вистане.

Сам Печеніжин, донедавна повітове містечко, довгий та нудний, як соймові політичні промови. Вулиці, а радше головна дорога, занедбані, наче із пересердя, що місто з повітового на звичайне здеґрадували. Хай, кажуть, коломийське староство про дорогу дбає, а ти, мандрівнику-сарако, трясись на возі по вибоях, начеб тебе трястя обхопила. Усеж Печеніжин не тішиться симпатією околиці. Ось послухайте, як про нього співали:

„Печеніжин таке місто
Лишень запалити,
Мандибурка[4]) си не родит
Нима що варити..."

[1]) Жмут волосся над чолом.
[2]) Скрипку.
[3]) Стяжки.
[4]) Бараболя

Збираймо місцеві назви Бойківщини!

(Поклик Т-ва „Бойківщина" в Самборі).

Місцеві (географічні) назви мають для дослідників багатьох наукових ділянок першорядне значіння. Підготовна праця, а саме зібрання всіх місцевих назв даної области, получена з такими великими коштами й витратою часу, що ані одиниця, ані навіть одне товариство піднятися й виконати таку працю не всилі. Тимто Управа Т-ва „Бойківщина" в Самборі, приступаючи до наукового розсліду бойківських місцевих назв, передрукувала та видала окремою відбиткою географічний „Квестіонар" д-ра М. Кордуби й розіслала його на адреси свідоміших громадян Бойківщини. В цьому році Управа розіслала новий, листівковий квестіонар і повела відповідну акцію в пресі та в своому видавництві „Літопис Бойківщини". В недовгому часі одержала Управа відповіді від таких громадян: о. М. Баравецький, о. М. Бень, Я. Височанська, Н. Волошинська, о. М. Гашак, о. Д. Гичко, Н. Горницька, о. В. Григорович, дир. І. Кальмук, о. С. Ковбур, дир. В. Лазарів, проф. Д. Марчишин, монастир оо. Василіян Добромиль, о. Я. Моравський, о. М. Мосора, С. Павлюк, дир. І. Прокопів, о. С. Сороківський, о. М. Турянський, о. Яків Яхно. Крім цього на руки м-ра Ярослава Рудницького, що опрацьовує бойківське місцеве позовництво, наспіли матеріяли від таких громадян: С. Гомзівна, В. Дармохвал, П. Дандаан, м-р Л. Коляджін, М. Парипа та дир. Я. Думін. Разом зібрала Управа Т-ва понад 3.000 назв із около 30 бойківських сіл.

Тому, що кількість надісланих назв зіяк не вичерпує цілости, Управа Т-ва звертається цією дорогою до всіх інших Вп. Громадян із проханням допомогти їй у викінченні діла, саме виповненням оцього квестіонара:

1. Як називається Ваша оселя?
2. Які є назви її частин: присілків, „кутів", „кінців", вулиць, доріг тощо?
3. Як називаються поля, сіножати, пасовиска, полонини тощо?
4. Які назви мають верхи, гори, горби, долини, яруги, скелі і т. п.?
5. Як називаються: ріки, річки, потоки, озера, стави і т. п. у Вашій оселі?
6. Як населення пояснює поодинокі назви Вашої оселі?
7. По змозі просимо долучити відручний плян Вашої околиці.

Матеріяли просимо по змозі прислати якнайскоріше, зокрема просимо передати назви точнісько, як вимовляє нарід, зазначуючи пильно наголос. Імена інформаторів помістимо друком.

Управа Т-ва „Бойківщина"
Самбір, вул. Тиха 1.

У лябіринті податків.

(Dr. Jan Hrycaj i M. Danyluk: Kodeks podatkowy, Wydawnictwo „Książnica Prawnicza", Lwów-Warszawa. 1935, сторін 703).

Останні літа принесли цілу повінь законів, розпорядків, обіжників, тощо, зокрема щодо податків. Звичайний смертник безрадний перед ними, бо визнатись у них — не так легко. „Ті, що не знають законів, мусять платити за тих, що їх занадто добре знають" — заявляє податковий достойник у пєсі „Школа податників", яка була в репертуарі львівського театру. Хоч воно може і переборщене, то проте нема сумніву, що ті, які не знають податкових законів, дуже часто роблять собі самі кривду, самі собі приносять матеріяльні втрати.

Книжка, якої наголовок подали ми вище і якої авторами є два українці, — це найкращий орієнтаційний підручник у податкових справах на польському книжковому ринку. Містить він усе, що платникові потрібно, а саме: закони, розпорядки, циркулярі, присуди Найвищого Суду і Найвищого Адміністраційного Трибуналу. Все воно так розміщене, що ледви чи є які трудноші при шуканні того, що нас цікавить. Зрештою — облекшує нам труд дуже докладний річевий індекс (35 сторінок) при кінці книжки.

„Податковий Кодекс" містить між іншим податкову ординацію і виконавчий розпорядок до неї, багатий матеріял щодо ґрунтового податку, одноцілий текст закону про промисловий податок і розпорядок до нього, одноцілий текст закону про доходовий податок і розпорядок, дальше взяті під увагу законні приписи щодо вільних фахів, будівляних площ і нерухомостей, електричної енергії, домівок, тощо.

Ті, яким довелось ходити в останніх місяцях по ріжних скарбових установах, зустрічали на бюрках референтів усе „Податковий Кодекс" Грицая і Данилюка. Коли хто зацікавився і запитав даного референта про цю книжку, почув усе слова признання. Не даром скарбові установи — як довідуємось з проспектів — закупили зараз у першому місяці по появі книжки близько одну тисячу її примірників.

Згаданою книжкою повинні ми теж зацікавитись, зокрема повинні її придбати наші торговельні, промислові і фінансові інституції, бо їм орієнтація у податкових приписах на кожному кроці потрібна.

В новому виданні книжки конче треба замінити старий зразок упрошеної книги, запробований міністерством скарбу ще 13. грудня 1932 р. новим зразком, що його затвердило міністерство скарбу рескриптом з 14. грудня 1934 р. (себто в часі друкування „Под. Кодексу"). Також радилиб ми помістити в книжці зразки податкових зізнань, додатків до зізнань, декляраций, тощо (разом 22 чисел). Вони тісно тяжуться з текстом, а через те потрібні для орієнтації платників. Позатим не маємо ніяких бажань. Книжка опрацьована дуже солідно аж до подробиць. У лябіринті податкових приписів вона є дійсно совісним провідником.

В. Несторович.

І справді, бідненьке воно виглядає та обдерте, аж жаль дивитись. Ціла низка полатаних дімків, де низька хатина під стріхою живе собі з дружній приязні з кандидаткою на одноповерхову віллю, дві чи три нафтові лямпи, що шкіряться крізь пітьму ночі до прохідників, та маґістрат із ратушем, який „на ніч ховають до сіней" (так насміхаються злобні людці, бо в Печеніжині взагалі нема ніякого ратуша) — ось вам повний інвентар того міста. Слід іще згадати про великий чотирокутній ринок, окружений щільно жидівськими склепиками, що служить для малих жидяток водночас за соняшну пляжу, спортове грище до копаного мяча і „а-б" для закоханих пар. Щоправда, тих останніх є в Печеніжині дуже мало, бо містечко має теж дуже мало любовного матеріялу. Не дурно то й приказував якийсь співака:

„В Печеніжині в неділю
стою я на горбі,
А там такі ґівки файні
Як бублики в торбі".

Зате куди кращий пошанівок мають печеніжські хлопці, бо я сам чув, як одна виспівувала:

„Ой, битая доріженька до Печеніжина,
Там такого любка маю, що у світі нема..."

Воно й не дивниця, що так якось насмішкувато ставиться простолюддя до тих містечок, бо ті між села багато кращі. Саме положення між лісами, або бодай недалеко лісів, над Прутом, Сопівкою або іншими потічками, чисто вдержані вулички, старанно повибілювані хатки — ось вам картини, якими можете налюбуватись. Гарне велике село Княждвір, багате й свідоме Сопів, із гарною читальняною домівкою серед села та уогілою й хрестом у память Тих, що згинуло в боротьбі за визволення. Чистий, подекуди гострий воздух, що лине із недалеких Карпат, шум Прута, якия вночі чути дуже далеко — все те додає чару тим околицям.

(Кінець буде).

Висліди тягнення II. кляси.

Доля була незвичайно ласкава в останніх тягненнях Державної Льотерії для Кракова. Там упали у IV-тій клясі 32-ої Льотерії виграні 1,000.000 і 50.000 зол., там теж продано льос ч. 41096, якого власники виграли 19. п. м. 100.000 зол. Є не п. п. Н. І. з Пшини на Шлеську, А. С. з Кракова, Н. К. з Костополя на Волині й А. Г. зі Стрільна під Могильном.

Других 100.000 зол. виграв, проданий одною з виленських колектур, ч. 23864, якого власниками є п. п. С. А., замешкалий в Опполі на Виленщині, П. В., постерунковий П. П. і замешкалі в Ґдині — В. Б. жінка почтового робітника й один військовий.

Пятьдесятьтисячні виграні впали на ч. 118.373, яке придбала п. п. Рена Гернер, Анеле Мікиньова і двох інших мешканців Львова і на ч. 84715, продане одною з колектур у Дрогобичі.

Тепер можна вже купувати льоси до III-ої кляси 33-ої Льотерії, яка, як вже ми про це повідомляли, передбачує — незалежно від звичайних чотирьох кляс — ще додаткове безплатне різдвяне тягнення.

13. серпня ц. р. зачнеться тягнення III-ої кляси.

Зм'цнення протижидівського курсу.

БЕРЛІН, ПАТ. Увага німецької опінії майже виключно спрямована на питання внутрішньої політики. Щоденники присвячують редакційні статті справам релігійної боротьби, протижидівських виступів або актуальному питанню, повязаним в деяких провінціях Німеччини Штальгельму. Пишуть і говорять про конечність побороти: „Політичний католицизм", „безличне жидівство" і „чорну реакцію", застерігаючись при тому рішуче, що розпорядок премієра Ґерінга й міністра Руста не торкаються віри релігії, не є він спрямований проти церкви, ані її внутрішньої організації.

„Фелькішер Беобахтер" витає номінацію гр. Гельдорфа на надпрезидента берлінської поліції, як заповідь визволення Берліна від ворожих для держави елементів, заявляючи: „Нац.-соціялістичний Берлін радіє з „чистки", яка тепер прийде, та заявляє, що всяка оглядність була би доказом слабости".

„Ессенер Націонал-цайтунґ" вказує з приводу номінації гр. Гельдорфа на те, що „в останніх часах запримічено в Берліні жидівську безличність". Щоденник заявляє, що актуальним стає питання, чи не треба завести гострішу контролю над жидами, що мешкають у Берліні і водночас суґерує проєкт поліційного мельдунку осіб неарійського походження.

—o—

Участь жидів у злочинах.

БЕРЛІН, ПАТ.. Преса подає на передових місцях заяву команданта німецької державної поліції ґен. Даліж, зложену на пресовій конференції. Ґен. Даліж ствердив, що на підставі офіціального матеріялу може представити деструкційну діяльність жидів у Німеччині. Більшість обманливих вчинків, головно льомбардових, поєчкових і обезпеченевих обманів, які викрили на терені Німеччини, — роблять жиди. Ґен. Даліж зацитував низку останніх випадків на терені Німеччини, в яких більшість арештованих і вмішаних у того рода злочини була жидівського походження.

Теж участь жидів у міжнародній торговлі наркотиками є дуже велика і згідно зі статистиками рахує 20 відс. В самій Німеччині участь жидів у нелеґальній торговлі наркотиками доходила в 1930 р. до 24 відс., в останнім часі обнижуючися на 11 відс.

На закінчення ґен. Даліж підкреслив, що його цифри оперті на урядовім матеріялі й доказують, що німецьке становище у справі жидів є зовсім оправдане.

Франція знає ціну свободи.

Промови през. Лєбрена і мін. Фабрі.

ПАРИЖ, 22. 7. ПАТ. Президент республіки Лєбрен учора взяв участь у маніфестаціях в департаменті Л'Есп, який в европейській війні був тереном великих боїв.

Рано відбулося відкриття памятника в Ґіні ле Крут, у честь другої перемоги над Марною. Міністр війни полк. Фабрі виголосив при тій нагоді промову, в якій заявив: 17 літ минуло від хвилини, коли ваші вояки впали на тій святій землі. Хто мігби тепер вірити і поважно твердити, що Франція хотіла би нарушити свободу будь якого народу? Нема народу на світі, що жертвувавби більше для справи свободи, як Франція, і який знав би краще ціну свободи. Наша армія з 1935 не загрожує нікому, але є здібна до такої самої посвяти й таких самих зусиль як армія з 1914—18 р. У закінченні промови міністр завізвав до національної єдности.

Після відкриття памятника президент Лєбрен і державні достойники переїхали до недалекого містечка Суасон, де відбулося теж відкриття памятника в честь громадян того міста, які згинули на полі бою.

Президент республіки у своїй промові заявив: „Так як ми побідили вчора, так як ми змогли відбудувати наші руїни, таксамо зможемо відбудувати й наше господарство. Спасення Франції зєднало нас в обличчі війни, нині таксамо мусимо обєднатися, бо небезпека є не менш поважна. Будьмо переконані, що ратунок публичних свобід залежить від справедливого виконування републиканських законів, а не від ґарячкової партійної аґітації. Нехай змовкне той дух критицизму, який у нас істнує".

НОВИНКИ

— З нинішнім числом висилаємо складанки П.К.О., якими просимо вплатити передплату за серпень та вирівняти евентуальні залеглости.

— **Особисті вісти.** Степень доктора медицини на Ягайлонському Університеті у Кракові дістав молодий лікар Борис Филипчак, син проф. Івана Филипчака зі Самбора. Молодий доктор Филипчак працює дальше у Кракові на хірургічному відділі у шпиталі св. Лазаря. — Інж. Ярослав Дикий промовався дня 24. червня ц. р. в залі чеської техніки у Брні на доктора технічних наук.

— **Українська „Жива Газета" в Берліні.** Пишуть нам: Брак постійного українського пресового органу в Німеччині та все більше заціквлення справою відновлення української державности не тільки серед берлінських українців, але також і серед чужинців, спонукали одну з найстарших українських організацій у Берліні до створення „Живої Газети". За два місяці вже відбулося пять „чисел" новозаснованої „ЖГ", з чого частина припала на окремі реферати (д-р Микола Масюкевич: „1000 кільометрів пішки по Закарпатті". Петро Кожевників: „Міжнародне положення й українці", полк. Тиміш Омельченко: „Українська справа в світовій політиці"). Присутніх на всіх сходинах, що відбуваються кожного четверга в год. 20.30 у ресторані Льоренца, Ґервінусштр. 25 (коло двірця Шарльотенбурґ), було 107 душ (отже пересічно 25 душ), з чого 16 чужинців (німці, білоруси, татари і росіяни). Зміст „Живої Ґазети" (на підставі української, німецької, радянської, російсько-еміграційної, польської і скандинавської преси) викликує серед слухачів таке велике заціквлення та захоплення, що кількість учасників сходин безнастанно зростає (від 11 до 43). Ініціятори плянують після літніх місяців значно поширити „ЖГ" і запросити до співучасти в ній також чужинців, які виголошуватимуть „статті" на головні питання біжучого часу. В звязку з цим виникла пореба зміни місця сходин. До всіх українців — також і поза межами Німеччини — „Жива Ґазета" звертається із закликом причинитись до розвитку своєрідного почину своїми порадами, вказівками і відомостями на адресу: Берлін-Шарльотенбурґ 2, Фах 92.

— **Похорони д-ра Маріяна Глушкевича.** Похорони д-ра Маріяна Глушкевича, назначені на суботу год. 3. пополудні, почалися щойно з годинним припізненням. Маси народу виповнили подвіря при крипті Вірменської катедри та саму Вірменську вулицю. Явилася дуже поважна скількість адвокатів. Український Львів був сильно репрезентований, натомісць просто разило дуже незначне число русофілів. Похоронні мольби над відкритою труною правив дуже довго прав. архимандрит Філотей. Співав хор православної церкви. Жалібний віз вкрили вінки від родини, Союзу Українських Адвокатів, управи Народнього Дому, найближчих співробітників та приятелів померщого. Не було ні одного вінка від русофільських організацій. Похоронний похід рушив вул. Вірменською і Ґродзіцьких у напрямі Ринку. За труною в першому ряді йшла родина Помершого, виділ Союзу Українських Адвокатів з віцепрезидентом д-ром М. Волошином, віцедекан львівської Адвокатської Ради д-р Доґ'яжевський. б. професори Українського Університету у Львові з останнім ректором д-ром В. Давидяком, визначні представники українських установ, друзі і знайомі Померщого. Похід зупинився перед камяницею „Достави", в якій довгі роки містився Союз Українських Адвокатів. З балькону вкритого крепою перший промовив адв. д-р Зомерштайн, що попрощав Помершого від Начальної Адвокатської Ради і львівської Адвокатської Ради. Від Союзу Українських Адвокатів виголосив зворушливу, багату змістом і формою промову адв. д-р Лев Ганкевич. Опісля промовив д-р В. Давидяк, останній ректор Українського Університету у Львові, що попрощав Помершого як професора карного права в цьому Університеті. Похід рушив Ринком і Галицькою вулицею на вулицю Валову, де адв. д-р Сосюкало з вікна канцелярії Помершого сказав кілька теплих слів від його співробітників. Цілу дорогу аж на цвинтар опівав хор радн. Купчинського. На цвинтарі, після відправи останніх молитов, арх. Філотей виголосив надгробне слово в російській мові, зрештою дуже тактовно. Не можна цього сказати про промову адв. д-ра О. Павенцького, виголошену в незнати чийому імені, з якимись незрозумілими алюзіями і великоруськими „реґіональними" термінами. Це був направду несмачний дисонанс у всьому похоронному торжестві.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Траґедія нації й одиниці.

Живе людина серед нас і мов не замічуєш її. Десь колись мигне перед твоїми очима її сильветка, десь колись обібється об вуха її назвище і тільки. Життя, вічно повне руху і гамору, швидко закриває сильветку, заглушує звук назвища. І забуваєш про цю людину, а як і ні, то все таки не цікавишся нею.

Аж прийде смерть людини і враз стає вона перед тобою на ввесь свій ріст. Тоді щойно роздумуєш, чим була, що зробила, а чим могла бути і що могла зробити.

Отак і недавна смерть одного з визначних уроджеців Галицької Землі привела мені його перед очі і казала задуматись над ним.

Д-р Маріян Глушкевич... Високий, з отвертим розумним чолом, простий як свічка при ході, похилений наперед при промовах, джентельмен у поведінці, диплъомат у розмові, правник і поет.

„Руський". Сказав собі колись, що нема української нації і віддав свій талант на службу обєдинительній ідеї. Сказав, собі колись, що нема української мови і почав писати по російськи. Його поезії мали навіть прихильні рецензії в... Росії..

А тимчасом життя плило і плило, як невстримна ріка і виривало ями, де був колись брід і замулювало вирви, де була колись глибінь. З кожним днем все більше й більше перечеркувало хибні рахунки, неправильні висновки, нереальні сподівання. Українство як повінь — заливало чимраз ширші простори, затоплювало чимраз вищі місця.

Горбок, на якім скупчилися руські уроженці Української Землі, чимраз то меншав, звужувався. Але всетаки горбок остав до нині і — залежно від величини хвиль та напряму вітру — збільшається, то маліє, хоч — однако під хвилями пропаде.

Яка траґедія стихії!

Замість того, щоб спрямувати цілу енерґію на прорив греблі, вона ділить силу і заливає горбок. Заливає його тільки тому, що там ще стоять одиниці, які кричать: „Нема тебе!", або: „Хоч є, ти не залиє!".

Яка траґедія одиниці!

Замісць віддати велику, а навіть і малу силу стихії — вони йдуть проти хвиль, а в найліпшім разі ждуть.

Пів біди — мала сила, але велика! Скільки великого добра принеслаб вона, колиб беззастережно прилучилась, а навіть може станула на чолі?! А так — змарніла на малім окрайці, втомилась повільним переходом з одного поля на друге: з одного цілком не відійшла, на друге цілком не ввійшла. Почуття великих можливостей тільки ще збільшує траґедію.

І для одиниці і для нації.

Д-р Маріян Глушкевич — чоловік великих можливостей — помер

Галактіон Чіпка.

Велике свято хорватів.

ЗАГРЕБ, ПАТ. У суботу в день іменин провідника хорватів д-ра Мачека місто Загреб прибрало святочний вигляд. Всі приватні доми прибрано перший раз від 1929 р. хорватськими прапорами. Маси хорватів з національними відзнаками зійшлись коло дому д-ра Мачека співаючи національні пісні. Особи по черзі підходили до вождя народу, щоб скласти йому пошану. Вечором відбувся у Загребі великий похід вулицями міста у честь д-ра Мачека. Подібні маніфестації відбуваються теж в інших місцевостях.

—о—

— **Смерть Романа Барановського.** Довідуємося, що 11. ц. м. помер на сухоти у Святохрестній („Свентокшиска") вязниці Роман Барановський, сумної слави герой голосного самбірського процесу. З іменем Романа Барановського звязана найсумніша сторінка післявоєнного українського революційного підпілля в Галичині — від самбірського процесу почала теж українська преса отверту кампанію проти конфіденціоналізму і провокації серед націоналістичної молоді. Зі смертю Барановського, який у самбірському засуді дістав 10 літ вязниці (хоч боронив його, як льояльного поліційного конфідента, б. радн. Іваків з виділу безпеки) — зійшов до могили один із тих нечисленних, що знали всю тайну вбивства Т. Голувка і вбивства комісаря Чеховського.

— **29.9963 тис. телефонічних розмов в одним місяці.** Останні підсумки кажуть, що в травні м. р. у важніших містах Польщі було 29.963 тисяч місцевих телефонічних розмов. Найбільше телефонічних розмов припадає на Варшаву, бо було 15.520 тисяч, у Лодзі — 3.229 тисяч, у Львові 2.539 тися., у Кракові 2.357 тисяч, у Вильні 2.298 тисяч, у Катовицях 1.072 тисяч, у Познані 1.050 тисяч і т. д. Крім того по більших містах у травні м. р. було 1.132 тисячі позамісцевих телефонічних розмов. З цього числа на Варшаву припало 402 тисячі, на Катовиці 196 тисяч, на Краків 109 тисяч, на Льодь 92 тисячі, на Львів 83 тисячі, на Познань 71 тисяч, на Гдиню 53 тисяч і т. д.

— **341 вязниць у Польщі.** За останніми підсумками статистики у цілій Польщі є 341 вязниць, між ними пять виховно-поправних заведень. У 116 вязницях є 302 варстатів праці. Вязниці мають 146 бібліотек. При кінці 1934 р. у вязницях було 55.895 вязнів, з того в окрузі варшавського апеляційного суду 11.495, в окрузі люблинського 6.354, в окрузі виленського 7.467, в окрузі познанського 11.233, в окрузі катовицького 2.380, в окрузі краківського 8.039, в крузі львівського 8.927. В усіх вязницях є велике переповнення вязнів, яке доходить пересічно до 42 прц. у відношенні до числа місць. В окрузі люблинського апеляційного суду переповнення доходить до 96 прц., в окрузі катовицького суду до 22 прц.

— **Львівська хроніка.** На основі стежних листів арештувала поліція у Львові двох інжинірів Бочковського і Станішевського, які їздили по цілій Польщі і неправно збирали оголошення до „Будівельного Інформатора". Видання „Інформатора" було тільки нагодою, щоб стягнути гроші за оголошення, бо цілий інтерес був тільки видумкою. Проти обох інжинірів впливуло 500 скарг, найбільше у Варшаві, куди перевезли арештованих. Поліція шукає за спільником інжинерів емеритованим старшиною. — В автодорожці ч. 381 зломилась керівниця і тому самохід виїхав на хідник при вул. На Байках та потовк Матильду Русик. На обох руках здерло її наскірок. — У возівні льокомотив „Всхуд" підчас маневрування льокомотиви М. Шают упав з ваґону на шлях і розбив собі голову та зранив лице. Каретка ратункового поготівля, відвезла раненого М. Шаюта до шпиталю. — У купальні на Замарстинові потапав дволітний хлопець Станислав Цімерман, якого на крик батьків вирятувало кількох пливаків. Лікар оглянув хлопця і віддав дитину батькам. — Марія Лиянковичева повідомила, що з її помешкання при вул. Варшавській ч. 12 її субльокатори Анна Ґрубер і Ян Шерер украли гардеробу та втікли в невідомому напрямі. — Поліція арештувала З. Парахоняка за влом до помешкання Н. Бембновського. — За крадіж скрині масла арештувала поліція В. А. Міхулку.

— **Дощі і бурі в горах.** У Карпатах майже щодня падає менший або більший дощ, бувають теж великі бурі. Буря з громовицями, що перейшла над Криницею перед празником св. Петра і Павла, наробила трохи шкід. На полі (горбку) вбив грім вечором селянина Петра Поляньського з Криниці і коня, який ще селянина придавив. 19. липня був у Криниці град величини волоського оріха, який наробив багато шкоди.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

СТРОНСЬКИЙ ІВАН.

Дня 20. липня 1935 р. в годині 21.30 вечора помер у львівському Загальному Шпиталі по переведеній операції, в 71-ому році життя Іван Стронський.

З Небіщиком сходить у могилу найсвітліший тип народнього українського вчителя старого покоління. Тип, що стояв на межі двох історичних етапів у суспільному розвитку народнього вчительства. Він і народник-романтик і народник-практичний робітник у ділянці освітньої праці серед селянства. Не чужа йому була в молодших літах народнього романтизму вишита сорочка, шапка і довгий козацький вус; але й не чужа була в старших літах чорна щоденна праця всюди там, куди його закликала свідомість потреби такої праці та почуття національного обовязку.

Дві ідеї, що мали одно спільне джерело, стали маяком цілого його життя. Бажав і прагнув гаряче здійснення національних ідеалів. Вірив, що до цієї мети веде певно шлях усебічного розвитку народу, головнож культурно-освітнього. Вірив, що школа й освіта поставить українську селянську масу на ноги, перетворить її в новітню націю. Тому то бажав бачити новий тип народнього вчителя з вищою культурою, твердим національним характером, тип активний, свідомий, ідейний. На здійснення цієї ідеї віддав жертвенну працю всього свого життя.

Декілька літ із цього повного праці, успіхів і надій життя. Вродився Іван Стронський у Зарайську в Самбірському повіті дня 20. жовтня 1864 року в селянській хаті. Народню школу покінчив у Самборі, а вчительську семінарію у Львові у 1882 році. Учителював у рр. 1891—1927 по черзі в Волиці Деревлянській, Дмитрі, Стороняттині, Збоїськах і Пикуловичах, львівського повіту.

Львину частину життя (22 роки) перебув Небіщик на становищі учителя й управителя школи в Збоїськах коло Львова. Школи під його проводом підносилися на високій рівень навчальної й виховної праці, за що шкільна влада засипала його письменними й устними похвалами. Тут саме у Збоїськах під боком Львова родилися плани й наростала праця Покійника над організацією українського народнього вчительства. Він був одним із ініціяторів історичного II-го віча народнього вчительства у Львові в 1904-ому році, що сколихнуло тодішнє українське громадянство високим патріотизмом і національно-суспільною свідомістю.

Він був у 1905-ому році першим між ініціяторами, основниками й організаторами „Взаїмної Помочі галицьких і буковинських учителів і учительок“, що по війні перемінилася у „Взаїмну Поміч Українського Вчительства“, одну з найповажніших організацій українського народу. Ця організація дала нам фалянґи карного й ідейного народнього вчительства, що своєю конструктивною працею у школі й поза школою вплинуло дуже додатньо на націон. структуру наших селянських мас. Це народнє вчительство з-під стягу В.П.У. В. змітало з лиця землі останки москвофільства серед селянства, а на його місце засівало творчу й активну українську ідеольоґію. Заслуга в цьому Небіщика. Він працював ціле життя (щоденна подорож із Збоїськ до Львова пішки до Товариства для праці!!) в тій організації, кермував нею, підносив її!

На старості літ, на добре заслуженій емеритурі, не знав спочинку Іван Стронський. Член усіх національних Товариств старався всюди вложити частину своєї праці в народню справу. Знають цю працю львівські дільницеві Кружки „Рідної Школи“, Читальні „Просвіти“ та ріжні принагідні комітети. В останніх місяцях у 71-ому році життя став членом „Лугу“, бо вірив у здійснення при допомозі цієї національної орґанізації своєї найдорожчої мрії цілого життя. — Вічная память Небуденному Громадянинові!

*

Похорони Покійника відбудуться у вівторок 23. липня ц. р. в 4-ій год. пополудні з дому жалоби при вул. Якуба Стшемб ч. 11. на Личаківський цвинтар.

Ширіть наш часопис!

Дописи.

СТРИЙ.

Уставлення нового іконостасу в церкві. Стрийська парохіяльна міська церква зовні незамітна. Підсумки знавців мистецтва головна нава її є унікатом у Галичині з одної базиліки. З великим зацікавленням оглядають її правдиві знавці мистецтва і любуються її красою. Пок. о. Сельський, місцевий парох, оцінюючи її вартість, усунув старий іконостас і зібрав був перед війною 76.000 корон на належне вивінування й украшення цієї мистецької перлини. На жаль, девальвація грошей в касах в часі війни і по війні була причиною, що наша церква опинилась без гроша. Щойно бл. п. о. Височанський, місцевий сотрудник та управитель парохії, рішив украсити церкву іконостасом і вже в 1932 р. зібрав гроші і замовив за 8.000 золотих новий іконостас у знаного різьбаря п. Михайла Нагнечного з Камінки Струмілової. Та не судилось о. Височанському побачити новий іконостас. Саме в рік по його смерти уставили в церкві новий, кедровий, позолочений іконостас, який гідно буде репрезентувати наш обряд і мистецький смак українського міщанства Стрия. Рівночасно 16. VII. зговорено і відомого нашого мистця маляра Магалевського, що за квоту 2.500 зол. піднявся виконати всі артистично-малярські роботи нового іконостасу. — Піднести тут треба і велику дбайливість теперішнього завідателя о. Іллі Гаврилишина, котрий своєю заохотою допоміг до виконання отсього гарного діла. Перед уставленням іконостасу зірвано камінну долівку з плит. На одній з плит на відворотній стороні найдено напис: „Pamięć szlachetnych Osób — Leon Kołdowicz, zwierzchnik nad wszystkiemi, Preis Peter, kamieniarz i mularz Lewandowski Johan, Lepnicki Jakub i Franz, mularze i kamieniarze — Szczęśliwie zaczęli w r. 1839, a skończyli 1842. Każdeg z nas miał po 22 lat. На іншій плиті, а властиво на нарожнім камені є напис: Das Sanctuar steht seit 6. Juli 1210 (?). Здається, має бути 1810. Die Sakristey steht vom Jahre 1800. Плити з написами уміщено покищо під престолом. Нова долівка з гарних коліорових плиток і новий престіл гармонізують з кедровим іконостасом. Головний образ Успення Пр. Д. М. взято з престола й уміщено на стіні як намісний, відповідно до вимог нашого обряду. Честь парохіянам Стрия, честь свідомим одиницям, що піддержали це гарне діло! Признання й Церковному Брацтву ім. св. о. Николая, що доложило всіх старань, щоб місто Стрий могло зачислитися до культурних міст. Лишаються до виконання ще задушевні бажання українського Стрия, а саме розширення церкви і добудування захристії, але до того візьметься аж новий парох Стрия, що цими ділами буде призначений Митрополичим Ординаріятом. Добрий працівник, духовий провідник і репрезентативна особа, що зумів би відновити часи бл. п. о. Олекси Бобикевича і д-ра Евгена Олесницького в Стрию — це сподівані прикмети нового пароха, на якого вже довгі роки чекає стрийське громадянство.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний.

Театр Ріжнородностей.
Вівторок 23. VII. год. 8. веч. „Авантюра в раю“.
Середа, 24. VII. год. 8. веч. „Авантюра в раю“.

Кіна.

АДРІЯ: „Морська потвора“ і „Бастер ґенералом“.
АПОЛЬО: „І. Ф. 1. не відзивається“.
АТЛЯНТИК: „Катастрофа Челюскіна“.
ВАНДА: „Секрет жінки“ і „Незнайома з телефону“.
ГРАЖИНА: „Не хочу знати хто ти“.
КАСІНО: „Карнавалова ніч“.
КОЛІСЕЙ: „Поворот Натана Бекера“ і „Стара та нова Москва“.
КОПЕРНИК: „Серце індіянки“
МАРУСЕНЬКА: „Біробіджан“ і „Іскор“.
МІРАЖ: „І що дальше сіра людино“.
МУЗА: „Боготворена“.
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: „Світло в темноті.
ПАН: „Коли кохання панує — смерть відпочиває“ і „Були собі два ґільтаї“ (Лорель і Гарді).
РАЙ: „Якого кохання бажають жінки“.
СВІТ: „Похорони марш. Й. Пілсудського“.
СОНЦЕ: „Серце великана“ і ревія „Баль у тети“.
СТИЛЕВЕ: „Як жити“, ревія Весела дроґуальня“.
УТІХА: „Бунтівник“ і ревія „Едьо проти Юзя“.
ХИМЕРА: „Про що мріють дівчата“

Закордонне радіо.

Вівторок, 25. липня 1935.

Відень (506,8) 19.45 Двофортепянова музика. 20.15 З опер. **Братислава** (298,8) 18.30 Концерт Шопена. 20.05 Легка музика. **Кошиці** (259,1) Авдиція для Закарпаття. **Прага** (470,2) 15.00 Сальонова музика. 16.30 Легка музика. 18.30 Пісні композиторів. **Берлін** (356,7) 19·00 Німецькі пісні. **Мінхен** (405,4) Радіоконцерт. **Будапешт** (550,5) 20.50 Симфонічний концерт. 22.20 Танкова музика. **Міляно** (221,1) 20.40 Оперетка. **Рим** (420,8) 20.40 Весела всячина. 22.00 Камеральний концерт.

Середа, 24. липня 1935.

Відень (506,8) 17.25 Пісні. 18.00 Спів. **Прага** (470.20) 12.30, 16.30 Концерт. 19.40 Легка музика. **Париж** (164,8) 22.50 Танкова музика. **Штрасбурґ** (349.2) 18.30 Концерт солістів. **Берлін** (356,7) 18.00 Музика і спів 19.20 Танкові музики. **Кенігсвустергавзен** (157.1 12.00 Музика. 16.00 Концерт. **Букарешт** (364,5) 17.00 Концерт. 20.15 Солісти. 21.05 Концерт. **Будапешт** (550,5) 17.00 Концерт. 21.55 Танкова музика. 23.30 Циганська музика. **Міляно** (231,1) Анна Кареніна — музична драма. **Рим** (420,8) 21.30 Симфонічний концерт.

Львівське радіо.

Вівторок, 22. липня 1935.

6.30 Раняшня авдиція. 8.25 Практичні вказівки. 11.57 Сигнал часу. 12.03 Метеорольоґічні вісти. 12.05 Полудневий денник. 12.15 Легка музика. 13.00 Хвилина для жінок. 13.05 Сальоновий гурток. 13.30 З ринку праці. 13.35 Легка музика. 15.15 Біржа. 15.25 Експорт. 15.30 Оркестра. 16.00 Скринька П. К. О. 16.15 Польські співаки. 16.30 Спів. 16.50 Гумореска. 18.00 Пристосування астрономії — гутірка. 18.10 Хвилина поезії. 18·15 Польща співає. 18.30 Технічна скринька. 18.40 Сільва рерум. 18.45 Легка музика. 19.05 Програма на терговий день. 19.45 Рекламовий концерт. 19.30 Фортепян. 19.50 Актуальна гутірка. 20.00 Хліборобські вісти. 20.10 Мала орхестра. 20.45 Вечірний денник. 20. 55 Картини з життя колишньої і теперішньої Польщі. 21.00 „Мартин скрипак“ — оперетка. 22.00 Симфонічний концерт. 22.30 Спортові вісти. 22.40 Танкова музика.

Середа, 24. липня 1935.

6.30 Раняшня авдиція. 8.25 Практичні вказівки 11.58 Сигнал часу. 12.03 Метеорольоґічні вісти. 12.05 Полудневий денник. 12.15 Для дітвори і живців. 13.00 Хвилина для жінок. 13.04 Сальонова музика. 15.15 Біржа. 15.25 Експорт. 15.30 Легка музика. 16.00 Дбаймо за сонце і повітря для дітей. 16.15 Пісні. 16.50 Що це брехня? — гумореска. 17.00 Твори на віольончелю. 17.20 Концерт. 18.00 Веселий скеч. 18.15 Польща співає. 18.30 Листи від дітей. 18.40 Сільва рерум. 18.45 Легка музика. 19.05 Програма на черговий день. 19.30 Спів. 19.50 Світ сміється — закордонний гумор. 20.00 Зривання і перевіз овочів. 20.10 Весела хвилина. 20.45 Вечірний денник. 20.55 Картини з життя колишньої і теперішньої Польщі. 21.00 Концерт з творів Шопена. 21.30 Зі спогадів про Пілсудського. 21.40 Серенада. 22.10 Спортові вісти. 22.20 Мала орхестра.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.24·00—5.26·00 зол.

Нім. марка 1·75—1·80, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінґи 26·05—26·20, австр. шілінґи 99·00—101, чеські корони 21·70—22·00, рум. леви 30·00—32·00, ліри 42·00—43·00.

Золото: Доляри 9·05—9·10, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·60, Рублі 4·60—4·70. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·00—44·00, 5 проц. дол. Б. Г. 51·00—53·00, 4 проц. Зол. Б. Г. 43·00—44·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 46·00—48·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—55·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Преміївки.

Долярівки 52·50—54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 43·00—44·50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 22. липня ц. р. кооператива платив за: льоко Львів.

1 кг. масла дес.	2·30	зол.
1 кг. масла експорт.	2·30	„
1 л. молока	0·15	„
1 л. сметани	0·65	„
1 к. яєць	2·70—2·75	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло знижкова, на молоко, сметану і яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 22. VII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг.	за 1 кг.	0·80	зол.
Мол. однор. кури I. кл.	„	0·80	„
Пантарки	„	1·30	„

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.